

મનકાતી મોહિની

૨૪૩૩

મનકાતી મોહિની

અથવા

કૃષ્ણબેન મારી

રાણીજી, મેડમદેડ—મુરત.

બે આના

Copy Right by C. M. Shah

ક્રમેશ્વર.

૧૪૧૮૫

૪૪૧૮૫

૪૪૧૮૫

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૪૧૮૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મલકાતી મોરની

વિષય દ-૨-૩૨

૧૭૭૫

અમદાવાદ

૧૬-૭-૦૦

મહાકાલી મહિની

અથવા

કૃષ્ણ ખંસરી.

લિખિત પીતામહ. —:≡≡≡:—

જખમના દરદો જખમી જાણે, વિણ-જખમી શું જાણે.
મરહના ઘા તો મરહ વખાણે, કાયર શું જાણે
ઓ બાઈજી.....કાયર શું જાણે;
આપ્ર સ્વાદમાં કોકાલ માણે મૈના કામ દાણે,
હરખી હરખી હંસ કમળના કામળ લંતુ તાણે;
ખાલા શું જાણે.....ઓ બાઈજી.....જ
પતિ-પત્ની માણે રતીરસમાં કામદેવને બાણે,
શું સમજે તે જોગી જન્મના, જે જગ મીથ્યા જાણે;
જાણે તે જાણે.....ઓ બાઈજી.....જ.

વૈદ્યાટપર્વ,

રાગ-ભજન.

કાલા માયા કાષ્ટી નાહી બાપ, સખ કહેતે કય અપની અપની.
સત્ય જુગમે હુરિશ્ચંદ્ર ભયે રાજ, સનયરી સત્ય કહી,
એક સત્ય કે કારને ઉને કાયા—એય દહી ?
ત્રેતામે રાવણ ભયે રાજ કંચન કોટ સહી,
એક લક્ષ પુત્ર, સવા લખ સાતી, વાકો લકડી નાહી મીઠી ?
પ્રાન વાયુ જખ ઉડ ગયા તનસે, માયાબી મીટ ગઈ,
મન દુનીયામે વોડી નર ભુલા. જીસને કાયા અપની કહી.

બળીરાજ.

—:≡≡≡:—

છોને કહેતા છોકરી રંગીલા મને છોને કહેતા છોકરી,
હું તો જોમનમાં ઘેલી બનેલી—રંગીલાં મને.
બાગબગીચાની સહેલ બહુ સુંદર, જાણે શું ઘરમાં જોધેલી,
બદામી હલવોને ઘારી જલેખી તાજ તાજ ખાઉં પહેલી—રંગીલા.
સાદીનની સાડીઓ કસખી ભરેલી કોર, સ્વપ્ને નહિ કોષએ દોડેલી;
પોલકાને ચોળીઓનો પાર નહિ મારે, લટકેથી લુટી લાવેલી—રંગીલા.
નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુંદર, બંગડીઓ માણેક મઢેલી;
લુમણાને ઝુમણાં લાડવાઈ પહેરતી, વિદ્યા હું પાકી ભણેલી—રંગીલા.

સુર્યકુમારી

—:≡≡≡:—

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ, એક દીન શોહાવળે હોરાજ,
રસિલા અમરાપુરીના ઘાટ, એક દીન શોહાવળે હોરાજ.
મૃત્યુ લોકનાં મુનુષ્ય ક્યાં-ક્યા અમરાપુરી ઘાટ,
અધરીત-કહો એ કેમ બને, વસમી વીકટ એ વાટ
મુગટમણી તમે રાજસદનના, પારીજાતક તમે નંદનવનના;
રાજવંશી દેવાંશી રસીકવર, પ્રિતજ્યોત પ્રકટાવી પરસ્પર.
મેળવવા અંતરમાં અતર, સ્વર્ગ અમારું સોહાવળે હોરાજ.

રાજ શંભાળ.

—રાગ-ભજન-ઉસ્તદી.—

રાજ તોરા કુંઝગીઆ પર, બોલે ઝીણા મોર,
મોર જે બોલે પપેયા બોલે, કોયલ કરેરે કલશોર (૨)—રાજ.
માઝમ રાત વીજલડી ચમકે, છાંછ ઘટા શી ધનધોર (૩)—રાજ.

સાખી { કોકિલ કલશવ તું કરી, બળતીને નવ બાળ,
હું સુતી પિયુ વિરહમાં, હૈડે ઉઠે ઝાળ.

બાઈ "મીરાં" કહે પ્રભુ ગીરધરનાગર, તું મારા ચિતડાનો ચોર—રાજ.

ભજનામૃત. —રાગ. ભજન મીરાંબાઈકૃત—

બલીહારી રસીયા ગીરધારી,
સુંદર સ્યામ હો તણ અમને.
મથુરાના વાસી, આવા ન બનીયેળ.
વાંસજડી વાગે એહવા ભલુકારા વાગેને,
વૃજ વાટ લાગે ખારી,-સુંદર
જમુનાને કાઠો વાહલા ખાવાને દોડેને,
અકળાવી દે છે મુને ભારી.
વૃંદાવનકેરી શોભા, તમવીણુ અમનેનો
નવ લાગે હવે સારી-સુંદર
ગોવરધન તોળ્યો બ્રહ્મા ટચલી
આંગળાયેને અમપર દોળ્યો ગીરધારી

મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના યુણ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી-સુંદર
અરૂણોદય. —: આબાદીનો ઉપાય :—

ચાહો જો ભારતના સંતાન, જન્મતમાં ભારત આબાદી
.....—તમે અંગે ધરો ખાદી.
દેશ ઉદયની તજો નિરાશા, હવે બનો આશાવાદી,
વિદેશીના તમે મોહ તન્યાં નહી, કરી દેશની અરખાદી,
કલંક કાળા દુર કરો એ, પાવન કર પહેરો ખાદી.
“આ દેશ ભારત વર્ષ છે, જ્યાં પ્રથમ અરૂણોદય થયો,”
“અસ્તાચળે તમ ભાગ્યનો. ભાગુ અરે આજે ગયો.”
“પ્રાચીનકળા મંદીર તમારું, તેજ હીણુ દેખાય છે,”
“કારણ તમારી સંપત્તિ, પરદેશમાં વહી જાય છે.”
શોકમાન્યના વીરવ્રતની, કંઈ ધરો ઉરમાં યાદી,—તમે અંગે.

એકજ લુલ.

—:=====:

મને લોળીને ભરમાવીરે મા, કેમ કરું ?
 અણુસમજુને ફેસલાવીરે મા, કેમ કરું ?
 મારી પાસે પાસે આવે, જાની વાતો સંભળાવે,
 મારું દીવ લલચાવે, પેલો ગરજ !
 પ્યારી કહીને બોલાવે, એની પાસે કેમ ફાવે,
 એ તો સાંભળે ન એકે, મારી અરજ;
 છતીમાં-તો અરરરરરર અરરરરરર થાયરે. મા કેમ કરું-મને.
 એના બોલાથી મીઠાશ એ તો જાણે નાગપાસ,
 પછી હોય કે ન હોય મારી મરજ;
 કરે પરાણે એ પ્રીત, એતે ક્યાંની હશે રીત ?
 થઈ મેશે વરારે મારો વરજ ?

પૃથ્વી પુત્ર

—:=====:

માળ માતીડાની મોંઘી મંગાવજો,
 કંથ માડીલા કંઠે પહેરાવજો.
 ચોળી કુસુબી રંગે રંગાવજો—માળ.
 સાડી સંદર શરીરે સોઢાવજો.
 હોંસિલા હીરાની બંગડી બનાવજો.
 કામળા પર કુંદનને કંકણે દીપાવજો,
 દાર હીરા માણેકે મઢાવજો.—માળ.
 નીત્ય મીઠા લોળનીયાં ભાવે જમાડજો,
 આછાં આછાં પુલડાંની વેણી ગુંથાવજો.
 સદન વીજળીની જ્યોતે સોઢાવજો.
 મીઠાં લોળનનાં જાંબુ ખવરાવજો.—માળ.

શું નટવર વસંત થેઈ થેઈ નાચી રહ્યો,
નાચી રહ્યો જગ નયાવી રહ્યો—શું

સાખી { કોયલ મધુર મોરલી બની, એટલે નટવર કા'ન,
વિરહ થેલી ગોપી ઘણું, તણ નિકળી અભિમાન.

રસિઆ વિનાની બની બાળ. ઓ ખસાવરી,
વેણું વસંત ચિત વિધી ગયો—શું

સાખી { શીતળ સુખકર પવનની હહેર ધુમે ચોપાસ,
બાણું રાખા કૃષ્ણ રાસ રમે છે ખાસ.

વિધ વિધ પંખીના વેણું. ધુવરો ધમકરે,
મહિ મહિ મેનાના નાદ, ઝાંઝર ઝમકરે.

સાખી { નવપદ્મવ વાઘો ધરી પયરંગી શીર પાઘ,
ફામ લાગ સાધી રમે, મદનરાજ મહાભાગ્ય,

સ્હેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમાં,
પ્રતિ ગુલાલ લાલ જાઈ મયો—શું

છત્રવિજય

—:≡≡≡:—

આશીષ બાપુ આપો, અહીંઆથી વંજો માપો
મારા રાજા ચાલાકી આનું નામ છે—
તાલ કેવો કીધો? લગણા દ્યો તે દીધો;
આ સિંહ તણો ચાલાકીથી શીખર પડારી લીધો.—મારાં
ભોગ લાગ્યા મારા મેં લગલાને ધરમાં ઘાલ્યો.
ગોટાળો ગભીર કર્યો, તે બુલબુલ આ લર્મ ચાલ્યો.
(વાહરે મારા વહાલા-લટકાળા દહેરો લાલા)
કેશર શીરું કરો છો ચાળા? તમને લઈ જાય મોટરવાળા—મારાં
અરૂણોદય. —રાગ-ગઝલ-કુવાલી.

વહાલા કહું વહેવારના, જે વાત આ અમૂલ છે,
અભીમાનથી ન સાંભળો નો, આ તમારી બૂલ છે!
મન માન્યું મળતું નથી, કોઈને બધુય અંસારમાં,
ખામીમાં ખામી ખોળવી, એ તો તમારી બૂલ છે.
કાળા છીએ રંગે અમે પણ, કાળજાં-કાળા નથી,
તેનીય કીમત ના કરો તો, આ તમારી બૂલ છે.
છોડી અમે શ્રી રામને, જપીએ તમારા નામને,
તોએ ન રાખો નેડલો, તો જીવતર અમારું ધુળ છે.
મીઠા અમી આપો નહીં, તો ચાહું—એ શા કામનો,
આ' ગઈ જાણો કાળજાં, એ તો તમારી બૂલ છે.

માલતી માધવ.

—:≡≡≡:—

જાબી મારાં ડાહ્યાં ડમરાં, શા માટે શરમાવો, તમે શા માટે રીશાવો,
ઓ નાની નજદલ આવો.....આ કોણ?.....તારો પ્રાણુ?
હવે શા માટે શરમાવો (૨).....ઓ.....

આનંદ લહરી.

—:≡≡≡:—

હું છું નખરાળી નાર, સામું ન જોશો લગાર-હું છું
નખરાંગે કંકને ઘાયલ કર્યા છે, મૂર્છા પામ્યા છે હજાર-હું છું.
વાંકી ભ્રમર મહારી કામણુગારી, તેણી મણેખંજરનીધાર-હું છું
સ્થામું જોશો તો પોક મુઠી રાશો. બનશે બેઅક્ષત ગમાર-હું છું
અહલ્યાબાઈ.

—:≡≡≡:—

મને એવો પરણ્યો ભાવે, બોલ્યું સાંખે લાડ લડાવે,
તોકર થઈને નમનો આવે. લાગે પાય, પાય, પાય,
મનગમતાં વસ્ત્રો લાવે, હીરા મોતીડા મંગાવે.
પ્રેમે પ્રીતિગ્ધ પીવડાવે. ચિતડું ચાય, ચાય, ચાય,
મીઠી ખંસીહું-એ મણીધર, મધુર નાદપર ડાલે,
નયન ધસારે થનથન નાચે ખમા, ખમા, કહી બોલે,
નમનો જાય. જાય, જાય, જાય,

{ ભલે મેઘ એ હોય શ્યામ હું-વીજળી થોડી થોડી,
કામણુગારો કૃષ્ણ, ગણીને, ખનું રાધીકા ગોરી-જોડી-
જુગતી થાય, થાય, થાય.

{ ઘોળે દિવસે રાત કહું તો. “હાજી હા” જે કરતો.
બની દીવાનો રૂપ રંગમાં પાછળ પાછળ ફરતો,
‘હું-હોવે’ ઘણી તો તેવો જોઈએ લાગે પાય, પાય, પાય,

વીર કુણાલ.

—:≡≡≡:—

હું મદમાતી, ભુક્ષામણીને નામે પંકાતી,
કોઈ દેરી જોઈ લજવાતી, હું લયક છબી લેખાતી.
બર જોખનમાં કોઢાં ખાતી, દેવ દર્શને જાતી,
નીરખી કૈકની અંતરકળીઆ, ખીલીને કરમાતી, રશમી છલકે મુઠ જાતી.

સુકેન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

શામાટે શ્રમ કરે, સતિ તુજ પતિભક્તિ સાચી (૨) હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)
સાવિત્રી—સંજ્ઞન ફેરાં સાથમાં, મેં ડગ ભરીયાં સાત,
મિત્ર ભાવે સુલ્લે હવે, આ દીન વનીતાની વાત.

ધર્મ જે વેદ પુરાણે ભણીયો, મુખ્ય ધર્મ શ્રદ્ધસ્થાશ્રમ ગણીયો,
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી શતી રાચી (૨) વળું મહારાજ કયમ પાછી (૨)
યમ—સુણી વિવેક ભરી શ્રદ્ધ વાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી,
સત્યવાનના જીવિત વિનાં, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી, (૨) હવે—
સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારાં અંધ સાસુ સુધર દેખતાં થાય.)

યમ—તથાસ્તુ ! ભાગ્યવતી તું અતિ દુરઆવી, થાય કોથી મિથ્યા નવ ભાવી—શા
સાવિત્રી—પતિ સમીપ શ્રમ નહીં જરી. જ્યાં જાએ મમ નાથ,
તપવ્રત આપકૃપા વડે ત્યાં આયું તમ સાથ, સંગત સંજ્ઞન તણી નથી સોંધી,
મૈત્રી સંતપુરુષની મોંઘી, કૃપાનાથ મમ પ્રાણ નાથ શું રહી શતીરાચી (૨) વળું
યમ—અર્થ સુક્ત સંભાષણ તારું બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનાર,
સત્યવાનના જીવિત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ (મહારાજ બુદ્ધિશાળી સસરાજને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)

યમ—તથાસ્તુ ! કત્તમ વર જે આપ્યાં ભાવે હજ પ્રેમદા પુંકળ આવે—શા

સાવિત્રી—સુધાત્ર જન કરતાં કદી, સુધાત્રોતું સનમાન,
સાધુ, તેા દુશ્મન તણું, પણ સાંધે કલ્યાણ.
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી શતી રાચી. (૨) વળું,
યમ—શિતળ વચન સુધાસમ તારા, તૃષા તૃષાતુરની હરનારાં,
સત્યવાનના જીવિત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધી કરનાર મારે
સો ભાઈ થાય.)

યમ—તથાસ્તુ. સાસરીયાતું માન વધાયું, પીયરતણું પણ કાળ સુધાયું—શા.

સાવિત્રી—પર દુઃખે દુખીયા બને, દુષ્ટદ દ્વેષ વિશ્રામ,

.....ભરસો ભારે સંતનો, કરવાતું શુભ કામ.

સ્વજન માંહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજન ધર પુછતું સૌ આવે,
 કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.
 યમ-મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન લાગ્યાં.
 સત્યવાનનાં જીવીત વીનાં, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
 સાવિત્રી-મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી આરસ સૌ પુત્ર થાય.)
 યમ-તથાસ્તુ ! ઘટે ના યાત્રાં અતિ, વર લોભી, તજ પુઠં હવે
 જ અહીં ચોભી શાળ
 સાવિત્રી-સ્વધર્મ ળાણે સાધુને, જે શુદ્ધે નવ લગાર,
 સાંપ્રત જીત ભવિષ્યની, ગતિ તણાં આધાર.
 સજન ફરે ન આશા આવી, બોલ્યું અબોલ્યું ન કરે કદાપી.
 કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.
 યમ-અમુલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાંધે તુજમા ભક્તિ મારી,
 ભગવતી છેલ્લું હૃત્તમ અનુપમ, ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
 સાવિત્રી-પુત્ર તણું મુજને મીધું, પ્રજા આપે વરદાન,
 જીવન દાન હઈ જીવનને, સત્ય કરે ભગવાન.....!!!

સુદ્રા પ્રતાપ.

—:≡≡≡:—

બહુ ધીરજના ફળ મીઠાં બેન, ધીરજના ફળ મીઠાં છે;
 કહે ઋતુ વિષ્ણુ ફળ કયાં દીઠાં બેન ઋતુ વિષ્ણુ ફળ કયાં દીઠાં છે.
 તરવર તહાં તરવરની છાયા, કંઈ તહાં કામનીની કાયા;
 જન બહુ મથન કરીને થાકે, ઉતાવળે આંખા નવ પાકે.
 મન કરીએ ન અજાણાં.....બેન-ધીરજ.

માલતી માધવ.

—:≡≡≡:—

હ્યો સુંદરી સુમનની માળા, જઈ કહેજો પ્રણામ દમારા,
 માળા નહિ પણ વરમાળા, સુંદર વર આ...શરમાળા.
 મુખ દર્શનથી મન ચોરી (૨) ચિત હરી ગઈ બાજ ચકોરી,
 તમે કિશેર એ નવલ કિશેરી, મટકે મોલાં મટકાળા...હ્યો.

શ્રી લોભલગત કૃત. —ચાળખો રાગ લલન—

મુરખે નાર કુભારજ આણી, એનું ઘર ક્યું ધુળધાણી.—ટેક.
 પાંચ મણની લાપસી ભરડી મણની ભુંજ ધાણી;
 વી'નાં ઘાડવા ઢોળી નાંખ્યા, દુધમાં નાંખ્યું પાણી—મુરખે.
 વાર પરખે વઢવાડ કરેને, કસૈશ કરે જાણો જાણી;
 છોકરાંને માથે છણકાં કરેને, ચૂટીઓ લે તાણી તાણી—મુરખે.
 ખરે બપોરે રસોઇ નીપજવેને રાતે જાતી પાણી;
 છોકરાંને મારી મારી સુવાડે ઓલાવા રાત જાણી—મુરખે.
 ટાહું શીળું કંથ આગળ ઝાંસે, મરે જ્યારે ભૂત તાણી;
 સાંજ પડે ઘેર ભટકીને આવી, ઉપર જતાં રીશાણી—મુરખે.
 પટીયા પાડી આંખ આંજ આડડે, સાસરે પીયર ન સમાણી;
 “લોભે લગત” કહે યુર પ્રતાપે; ઉતરેલ નાર શીદ આણી—

પૃથ્વી પુત્ર.

—રાગ—કંવાલી.—

લોકો કહે છે કૃષ્ણ કર્તા. અકર્તા સાક્ષાત છે;
 તો ધ્યાન દમને સાંભળો. આ અજાયબીની વાત છે.
 ખાંડવને બાળ્યું અઞ્જુને લંકા હતી સોના તણી.
 હનુમાનજીને પૂછડે, ત્યાં આદ્યો ઉત્પાત છે.
 બાળ્યો નકામો કામને, બેલાનમાં શ્રી શંકરે,
 દારિદ્ર જગતું બાળવા ના કાઠ્ઠી તાકાત છે.
 આ કોલસાનો ભેદ એ, દારિદ્ર બાળો દેશનું;
 જો કૃષ્ણથી એ ના બાળ્યું તો અજાયબીની વાત છે.
 અહરપતિ સમ વિદ્વાતામાં, વિપ્ર આ સાક્ષાત છે,
 ઉલટા તણું સુલટું ક્યું, એ અજાયબીની વાત છે.

ઉદય-ભાણુ.

રસીયો રસીલી ચાંદની નોં-

સમે સાંધી,

તજ સઘળી ઉપાધિ, ગયાં-

ઉપવનમાં

ગુપ્તગુપ્ત વાતો કરે,

નેન ના ઇશારા કરે,

સંગે હસે હરે ફરે રંગ-

ધુનમાં—(પછી),

પળમાં રીસાયા છે રસીલા,

ભાન ભૂલી ભાભિની-

માનના મોહન નથી, હાથે પગે થઇ માનુની.

વેળા રસીલા વહી જશે, પરતામે પાછળથી થશે,

માન મોહન ! માન જશે કાળ કાંઈ રહી જશે.

તું માન ભલે ના માન મને પરવા નહિ,

જીવજન તને નહિ અસગ કરે તનથી;

પ્રીત વચન વીણા રચના રસીયા મન વસીયા મારેજ—

સંસાર નૌ ના. —રાગ. ઉસ્તાદી—

શ્યામ જુલે હીંડોળા કુંજન બનમે ! કુંજન બનમે મધુ બનમે.

લતાએ—પુષ્પોદ્ધા, જુલેમે ક્યા જુલાતી હંએ ?

પવનકે ઝોકામે ક્યેસી સુગંધ આતી હંએ ?

ચમનમે જુકતે શાખે સમા દીખાતી હંએ ?

મદનકે ગોદમે લેકર, એહ સખ રમાતી હંએ ?

બસ ગઈ સાવરી સુરત એહ નયનમે ?—શ્યામ૦

સાગર સરીતા.

—:=====:

કુંવારે રહેવુંગ ધણુંગ સારૂં બળ્યું પરણવાનું કાકાજી બળ્યું પરણવાનું,
સારો ધણી બે નહીં મળે તો જીગ જીગ રડવાનું;
કાકાજી જીગ જીગ રડવાનું.

પ્રેમથી રમાડું તને જાલી હંમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય;
ઓ જાલી ખાલી તું શીદ અકળાય;
ભાણીયા દીકરા મુગો મરી રહે, નહીં તો ફજેતો થાય;
ઓ કાકા તમારું નખખોદ જાય.

મેનાં તું ક્યારે હવે મારી થાય..... નહીં તો.....કુંવારું

સુરદાસ કૃત.

—ભજન-રાગ-પદ—

કેવું તે થાશે વહાણું, ઘેઝા પ્રાણી કેવું તે વાશે વહાણું—(ટેક)
લાડીને લાવું ને પુત્ર પરણવું, કાલની વાત ન જાણું—ઘેઝા,
બળીરાજ કહે લેઉં ઈન્દ્રાસન, યજ્ઞ કીધા નવ્વાણું—ઘેઝા.
જગત જીગદીશ ના ઓળખ્યા, એણે-ક્ષણું એક ન રહેવાણું—ઘેઝા.
કાયા જુડી માયારે જુડી, જુડું ને ઘર કેરું નાણું—ઘેઝા.
“સુરદાસ” કહે તમે હુરી લજી લ્યો, ઓગિતું આવશે આણું—ઘેઝા.

સત્ય પ્રકાશ

—:=====:

ખાધ હું તો પરણી તોય કુંવારી;
મને મળ્યો વૃદ્ધ ભરથાર, મારો એળે ગયો અવતાર—ખાધ.
સાસુ સતાવે નણુંદ ડરાવે મહેણાં સહુ સંભળાવે.
કળેડલાની કહાણી કહી મને પાડોશણુ શરમાવે—ખાધ.
કુવે તળાવે પાણી જઈ ત્યાં લોકો પાછળ આવે.
“નવી કાકી ક્યાં આલ્યાં” કહીને, પીટ્યા મને બોલાવે—ખાધ

સુરદાસ.

—રાગ. ભજન-પદ—

નાથકેસે ગજકોબંધ છુડાયો,
 પ્રભુ એહી અચરજ મોહો
 આયો-ના.
 ગજ ઓરઆહ લડત જલ
 બીતર,
 લડત લડત ગજ હાર્યો,
 જવભર શુંદરહી જલ ઉપર,
 તબ હુરી નામ પુકાર્યો-ના.
 સવરીક ઘોર સુદામાકે,
 તાંદુલ, રૂચી રૂચીભોગલગાયો,
 દુર્યોધનકો મેવો ત્યાગી,
 બાજુ વિદુર ઘર પાયો-ના,
 પેઠ પાતાળ કાળી નાગ,
 નાથ્યો ફણ પરનૃત્યકરાયો
 ગારી ગાવરંધન કર પરધારી,
 નંદ ઘર લાલ કહાયા-ના.

અગામુર માર્યો, અગામુર માર્યો. દાવાનળ પાન કરાયો,
 સ્થંભ ફોડકર હિરનાકંશ માર્યો, નરસંગ નામ ધરાયો-ના.
 અંજમેલ ગજ ગુનકા તારી, દ્રૌપદીકો ચિર પુરાયો.
 પયપાન કરતાં પુતના મારી, કુઅંજકો રૂપ બનાયો-ના.
 ખોલ કાટડી પ્યાદલ ધાયો, ગરૂડકો નાહિ બોલાયો,
 છુટો નહી રાધાજીકો કંગન, ઓ બલ કહારે ગુમાયો-ના.
 ભોગી જનકા ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
 “સુરદાસ” પ્રભુ તિહારે મીલનકુ, જશોદાકી ધેન ચરાયો-ના.

નંદ—ખત્રીસી. —સત્ય-શેત્રંજ—

ગંગાજળ નિરમળ સમુ શુદ્ધ પવિત્રજ સાર,
તેવું કુળ જે માહરું (તો) પડ પાસા પોખાર.
હંસ ગયો સરોવર તીરે દીહું અમૃત સાર;
પીધા વીણ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોખાર.
સત્ય ચુકે જે સાધવી, ધરા ન ઝીણે ભાર,
તે ગુણ હોય જે મુજ મહી. (તો) પડ પાસા પોખાર.
નાગ મુખે અમૃત ઝરણ ચોર કને ભંડાર,
કામી પાસે રહે કામની (તો) પડ પાસા પોખાર.
મીઠો આંખો સર્વદા, ઉત્તમ ફળ દેનાર.
સત્ય અસત્ય ડરે નહિ. (તો) પડ પાસા પોખાર.
વિમળ કમળ વિલોકીને, ભ્રમર ગયો તે કાર,
દીહું પણ અડક્યો નહી (તો) પડ પાસા પોખાર.
અહુલ્યા સીતા દ્રૌપદી સતી ખરી નીરધાર,
તેવું ચિત્ત જે માહરું (તો) પડ પાસા પોખાર.
ભૂખ્યા આગળ જે ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
ખાધા વિણ ઉઠે નહિ (તો) પડ પાસા પોખાર.

મહાશ્વેતા કાદરખરી —:====:—

અલી જેજે મનાતી ભોળી મેના, ભોળવશે તુજને પોપટજી મીહું મીહું બોલી.
અલી જેજે દેતી તું અંતર બોલીભોળવશે
સાખી { પ્રેમે પોપટ દાઝ દીવની દીવ મહીં સમાવશે,
{ રતુ વસંતે માનવીને મદનરાજ મનાવશે.
રસ રાજની રસરેલ જ્યાં રગ રગ મહીં વ્યાપી જશે,
જખ મારી મેના માનશે, પણ ખોષ પાથે લાગશે—

પુંડલીક

—રાગ-ભજન—

હમણા તો નથી નવરાસ ગુરરાજ અમેા ઘડપણમાં ગાવોંદ ગાશું,
મરણ પછીની વાતો કરો છો મોટી, ત્યારે હમણાં શું પહેરવી લ મોટી;
વાત થાય છે ઉધારની તે ખોટી, કેમ શ્યામલાલ ? સાચું...યાર...ઘડ.
હજી આંધવા છે મારે કંઈક માળા, હજી થાવું છે દશ વીશ મીલવાળા
ધર તાળાં કરી કું કવા દીવાળા-કેમ શ્યામલાલ ?...સાચું...યાર-ઘ.
જ્યારે ચાલશે નહીં કાયા હમારી, ત્યારે સાંમળીયું કથા આ તમારી,
મજે નાગ નહિ તો રહેજે બ્રહ્મચારી-કેમ શ્યામલાલ ?...સાચું-યાર.

છત્ર વિજય

—:===:

અલી નયન ખાણુ ક્યાં વાગ્યા ?

મનના મુગ્ધ ભાવ ક્યાં જગ્યાં ? સાચું બોલ બોલ બોલ.
કોણ રસિકવર મળ્યા પરર પર ક્યાં હૃદયે અતુરાગ્યા ?
લોચનીઆં મદ ઘેરા તલસે અધર સુધારસ તરસ્યાં,
વશીરણ કોણે કીધા-આ, બહાલ કહે ક્યાં વરસ્યાં ?-સાચું.
લાલ કોણ ને લગની શાની, હજી હું બાળ કુંવારી,
ચાલાકી મુરી દો ચતુરા, જાણી ઠગાઈ તમારી.

આનંદલહરી

—:===:

પાધરે પંથે જ ગુમાની ! પાધરે પંથે જ.
સુંદરી સામા જોષ જદુગરી, આંખના ન કર ઘા:
રસિયાજી ? આવી નાજુક વયમાં અવળા લક્ષણ આ.
હઠીલા ! પધારે પંથે જ, રસિલા ! પાધરે પંથે જ:
વાત કઈ જરા છાતીયે ચાંપું, કે ચુંમન આપું-હા.
કંત દંખે એવા અધરામૃતની સાફ ઘસીને નાં;
છોગાળા ! પાધરે પંથે જ, છખીલા ! પાધરે પંથે જ.

પૃથ્વીપુત્ર

—:=====:

નવીન પ્રેમરસબીની મૃગનયની, જાન તું ક્યાં ભૂલી આવી,
 સાણી સલુણી મદન મદમણી, ઠાણે તને ભરમાવી ઠહેન ?-જાન.
 સરવર તટપર જલકીડાએ, સહજ સખી એ તો આવી,
 ચંપક છાંયે ઉભી રહી એને ભોગીએ ભરમાવી.
 અરસપરસ અમ આંખ મળી, મને લોચનીએ લલચાવા-એન.
 માર્ગે જતાં મળ્યો મધુકર નિકટ ગધ અણગણી,
 મદભર રસીડા રસ લૂટતાં રસ ઘેન મહીં ઘેરાણી,
 મનગમતાની મોજમજાહમાં પુત્ર વેણી વીખરાણી-એન.

| સમાપ્ત. |

સંગીતના શોખીનો છેતરાતા અથો.

“ અસલ-સંગીત ”

ફેનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

ભાગ ૧ થી ૧૦

તદ્વત્તનવિ આવૃત્તિ ખોળા મુધારા વધારા
 સાથે સને ૧૯૨૮ ની છપાઈ ખૂબાર પડી ચુકી
 છે. અમારી બુકની લોકપ્રિયતા જોઈ એની
 સંખ્યાબંધ નકલો છપાઈ છે. પણ છેવટે રોજી
 તે રોજી જ આ વખતની આવૃત્તિમાં સંખ્યા-
 બંધ ચિત્રો ઉપરાંત નવા પ્રખ્યાત ગાયનો પણ
 ઉમેરવામાં આવ્યા છે. પચરંગી સુંદર ચીજ
 વાળું મનમોહક પુકું જડા કાગળ અને
 સુંદર છપાઈ છતાં કી. ૧ રૂપિયો. પો. જુદું.

મળવાનું ઠેકાણું:-શા. યુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર
 ૭૦ રાણીતળાવ-સુરત.

તૈયાર છે! તાકીદે મંગાવો-વહેલો તે ખે

— સંગીતના શોખીનોને માટે —

અસલ:—:સંગીત

ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

ભા. ૧ થી ૧૦ સાથે.

સંખ્યામાં અધીરો, ફેન્સી પચરંગી-રાધા કૃષ્ણ
દર્શણીક ચીત્રવાણું મજબુત કાર્ડબોર્ડનું પુકું-ઉપર
જાણીતી અને માનીતી નાટક કંપનીના પ્રખ્યાતા
પામેલા ગાયનો-ભજનો-ગઝલો પ્રખ્યાત ગાનારાઓ અને
ગાનારીઓનાં રાગ-સાથેનાં ઉસ્તાદી ગાયનો-વીગરેથી ભરપૂર,
આ આવૃત્તીમાં ખેલો સુધારો કરવામાં આવ્યો છે-જરૂર
ખરીદો-આ બુકને મળતી બીજી બુકો ઘણીઓ-બહાર પડી છે.
ખરીદતાં પહેલાં હુમારૂં આખું નામ વાંચી લેશો.

કીમત એક રૂપીઓ.

અં માહેની નાની-પાંચ ભાગ-ની બુક

કીમત દશ આના.

અક્કલનું પડીકું ભા. ૧-૨-૩ ચાર આના.

વી પી. પોસ્ટેજ વધુ.

મળવાનું ઠેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકશેલ

૬૦ રાણાતળાવ મેઈન રોડ-સુરત.

આ બુક-સુરત બરાનપુરી ભાગળ, ભાજવાળી પોળ, અનાવિલ લોનની બાબતમાં આવેલા
શ્રી “અનાવિલ બંધ” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં, ગોવિન્દજી ટાલ્લાભાઈ નાયકે છાપી.

